

Remiss av Skatteverkets promemoria "Stärkt sekretesskydd för hotade personer i Skatteverkets verksamhet som avser äktenskapsregister och bouppteckning" (Fi2024/02188)

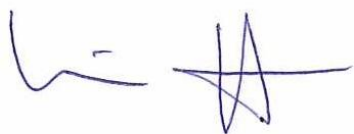
Journalistförbundet har tagit del av förslagen i Skatteverkets promemoria "Stärkt sekretesskydd för hotade personer i Skatteverkets verksamhet som avser äktenskapsregister och bouppteckning". Journalistförbundets remissvar begränsas till de förslag i utredningen som innebär inskränkningar av den grundlagsskyddade offentlighetsprincipen.

I promemorian föreslås att sekretess ska införas för uppgift om beteckning på fastighet eller tomträtt hos Skatteverket i verksamhet som avser äktenskapsregister eller bouppteckning eller hos en domstol efter att Skatteverkets beslut i sådan verksamhet överklagats. Sekretessen enligt offentlighets- och sekretesslagen (OSL), 21 kap. 3 § gäller dock bara om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men om uppgiften röjs.

Enligt Journalistförbundet ska inskränkningar i offentlighetsprincipen undvikas i största möjliga mån. Det finns dock flera anledningar till att utöka sekretessen i detta fall. För det första får det anses inkonsekvent att uppgifter om var hotade personer bor är sekretessbelagda i vissa fall när det gäller adressuppgifter, men inte i andra fall när det gäller till exempel fastighetsbeteckning. Syftet med bestämmelsen, det vill säga att bidra till att hotade och förföljda personer kan känna sig trygga i sina hem, får också anses väga tungt. Det handlar också om en relativt liten inskränkning av offentlighetsprincipen i jämförelse med andra ändringar av offentlighets- och sekretesslagen som regeringen genomfört på senare år. Även om fastighetsbeteckning kan vara en viktig uppgift vid journalistiska granskningar har Journalistförbundet, mot bakgrund av vad som framgår ovan, inget att erinra mot förslaget till ändring i OSL, 21 kap. 3 §.

När det gäller den föreslagna ändringen i OSL 21 kap. 3 a § noterar Journalistförbundet att bestämmelsen har ett omvänt skaderekvisit, dvs att sekretess är huvudregel. Journalistförbundets erfarenhet av omvända skaderekvisit är att de i praktiken tillämpas som absolut sekretess, vilket gör att insynen kraftigt begränsas. Mot den bakgrunden kan Journalistförbundet inte tillstyrka förslaget till ändring av OSL, 21 kap. 3 a §.

En konsekvens av förslagen blir att meddelarfriheten inskränks avseende de aktuella uppgifterna. Meddelarfriheten, det vill säga möjligheten att lämna uppgifter till medier som omfattas av grundlagsskydd, fyller en viktig funktion bland annat för att brister i offentlig verksamhet ska upptäckas och åtgärdas. Mot den bakgrunden kan Journalistförbundet inte tillstyrka förslaget om inskränkt meddelarfrihet.

Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet